

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра методики музичного виховання та диригування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ШКІЛЬНИЙ ПРАКТИКУМ

Освітня програма	Середня Освіта (Музичне мистецтво)
Спеціальність	014 Середня Освіта (Музичне мистецтво)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2018 р.

м. Івано-Франківськ - 2018

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Шкільний практикум
Викладач (-і)	Зваричук Ж.Й. кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування.
Контактний телефон викладача	067 764 30 54
E-mail викладача	credoif@ukr.net
Формат дисципліни	очна-заочна
Обсяг дисципліни	загальна кількість годин: 90; 30 – аудиторна робота, 60 – самостійна робота.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	2 год
2. Анотація до курсу	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «Шкільний практикум» є теоретичні та практичні засади дитячого хорового виконавства та культури вокально-хорового співу, методичні принципи формування практичних навичок роботи з дитячим хором, що забезпечує процес мистецько-виконавської освіти магістрів, формує їх професійний фаховий розвиток і є необхідним для майбутньої практичної музично-педагогічної творчості, навчити вільно і творчо спілкуватися з школярами різного шкільного віку за їх особливостями розвитку та рівня їх музичної освіченості, вміння зробити художньо-педагогічний аналіз шкільних творів, ознайомлення студентів з репертуаром хорових творів для дітей видатних вітчизняних та зарубіжних композиторів різних часів.</p> <p>«Шкільний практикум» базується на принципах цілісного підходу до вокально-хорової діяльності та тісно пов'язана з вивченням комплексу дисциплін психолого-педагогічного, фундаментального та професійно-орієнтованого циклу навчального плану, а саме: хорознавство, історія та теорія музики, хоровий клас, музична психологія, хорове диригування, сольфеджіо, гармонія, фортепіано, аналіз музичної форми, читання хорових партитур, вокальний клас. Дисципліна «Шкільний практикум» є однією з спеціальних дисциплін, що визначають кваліфікацію випускника як викладача музичного мистецтва, керівника дитячого хорового колективу.</p> <p>Зміст дисципліни полягає у ознайомленні майбутніх фахівців з науково-теоретичним підґрунтям практикуму роботи з дитячим хором; систематизації знань, удосконалення технічних навичок набутих в курсі практичного диригування; забезпечення методичної підготовки до практичної роботи з дитячими хоровими колективами; формування навичок самостійної роботи з фаховою літературою, до вивчення художнього дитячого репертуару; формуванню широкого художнього музичного кругозору майбутнього диригента; формуванню гармонійно розвиненої особистості; створенню умов для розкриття і розвитку творчого потенціалу кожного учня; підготовці до організації та проведення вокально-хорової діяльності у класній та позакласній роботі; вихованню у студентів професійних навичок керування і оволодіння методами роботи з дитячим хоровим</p>	

колективом, дидактичними принципами і знанням психофізіологічного процесу співацької діяльності дитини; педагогічними та психологічними умовами роботи з дітьми; вивченню кращих зразків дитячого хорового мистецтва, які будуть сприяти музичному, художньому та естетичному вихованню учнів.

3. Мета та цілі курсу

Мета викладання спецкурсу «**Шкільний практикум**» полягає у формуванні та фаховій, професійній підготовці магістрів, що володіють науково-теоретичними основами, знаннями та вміннями в педагогічній мистецько – виконавській діяльності, підготувати майбутнього вчителя до роботи з дитячим хоровим колективом, навчити вільно і творчо спілкуватися з школярами різного шкільного віку за їх особливостями розвитку. «**Шкільний практикум**» базується на принципах цілісного підходу до вокально-хорової діяльності та тісно пов'язана з вивченням комплексу дисциплін психолого-педагогічного, фундаментального та професійно-орієнтованого циклу навчального плану, а саме: хорознавство, історія та теорія музики, хоровий клас, музична психологія, хорове диригування, сольфеджіо, гармонія, фортепіано, аналіз музичної форми, читання хорових партитур, вокальний клас. Дисципліна «**Шкільний практикум**» є однією з спеціальних дисциплін, що визначають кваліфікацію випускника як викладача, керівника дитячого хорового колективу.

Шкільний практикум проходить у II семестрі і є творчою, навчальною лабораторією, де студенти вчать спілкуватися з школярами різного віку та працювати з дитячим хоровим колективом.

Досягнення мети передбачає опанування майбутніми педагогами-музикантами **змісту** курсу, що виявляться у:

- фаховому та культурному зростанні засобами вокально-хорової роботи, усталеному професійному інтересі до безперервного оновлення індивідуально-професійних якостей;
- формуванні фахової компетенції у процесі диригентської хорової підготовки, де поєднуються загально-професійна і спеціальна фахова складові, як здатність до виконавської діяльності;
- здатності до системної апперцепції і інтеграції галузевого знання та вміння долати поставлені завдання та мету у педагогічній та виконавській реальності;
- здатності і уміннях використовувати знання для вирішення проблем особистісного взаєморозвитку художнього розвитку дитини;
- формування комплексу знань, умінь і навичок, що забезпечує його спроможність використовувати у практичній діяльності;
- навичках самостійної роботи та навчання.

Основними **цілями та завданнями** вивчення дисципліни «**Шкільний практикум**» є:

- фахове та культурне зростання засобами вокально-хорової роботи, усталений професійний інтерес до безперервного оновлення індивідуально-професійних якостей;
- підготувати майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-хорової роботи з дітьми у загально-освітніх закладах;
- здатність до системної апперцепції і інтеграції галузевого знання, вміння досягати мети і поставлених завдань навчання і творчої роботи у педагогічній реальності;
- здатність і уміння використовувати знання для формування музичних уподобань дітей, розвивати їх музичні задатки, розкривати перед дітьми особливості вокально-хорового твору та його інтерпретування ;
- уміння зрозумілого, професійного та педагогічного спілкування з дітьми відповідно до їх психологічних характеристик ;
- навичках самостійної роботи та навчання;
- формування фахового, музично-педагогічного професіоналізму педагога-музиканта для роботи з дитячим хоровим колективом;

- формування соціально-професійних і міжпредметних компетенцій;
- ознайомлення студентів з історичним аспектом розвитку дитячого хорового мистецтва на Україні;
- ознайомлення з теорією та методикою роботи з дитячим хоровим колективом;
- формування вмінь творчого використання отриманих теоретичних знань в практичній діяльності;
- виховання вміння контакту керівника з дитячим хоровим колективом; отримати знання про побудову репетиційного процесу в дитячому хоровому колективі;
- вдосконалення диригентської майстерності студента в процесі роботи над хоровим твором.

4. Результати навчання (компетентності)

Компетенції:

Компетенції соціально-особистісні

- Здатність учитися.
- Здатність до критики й самокритики, до самонавчання.
- Креативність, здатність до аналізу і синтезу, до системного мислення.
- Адаптивність і комунікабельність.
- Наполегливість у досягненні мети.
- Турбота про якість виконуваної роботи.
- Дотримання етики та толерантність.

Загальнонаукові компетенції

- Базові уявлення про основні напрямки розвитку дитячого хорового виконавства; ознайомлення студентів з історичним аспектом розвитку дитячого хорового мистецтва на Україні.
- Базові знання та науково-методичні засади в галузі дитячого хорового виконавства, засоби спілкування з дитячими хоровими колективами в залежності від їх вікових особливостей.
- Базові знання в галузі, необхідні для освоєння загально-професійних дисциплін. підготувати майбутнього вчителя до роботи з дитячим хоровим колективом, навчити вільно і творчо спілкуватися з школярами різного шкільного віку за їх особливостями розвитку.

Загально-професійні компетенції

- Використання знань, умінь і навичок зі спеціалізованих професійних дисциплін в процесі вирішення практичних завдань.
- Практичне й оперативне застосування знань, вмінь до конкретних професійних ситуацій.
- Використання професійно-профільованих, теоретичних знань у педагогічній, виконавській та концертній діяльності; зацікавити учнів до хорового співу та мистецтва.

Спеціалізовано-професійні компетенції

- Знання основних шляхів пошуку засобів втілення художнього образу у виконавській та педагогічній діяльності.
- Розвивати творчу уяву, художній смак; знайомитися з репертуарною політикою для дитячого хору на сучасному етапі, вміння розкривати творчий задум композитора; уміння використовувати їх в професійній діяльності.
- Використання професійно-профільованих знань та навичок під час вокально-хорової роботи з дітьми, у процесі формування естетичних поглядів, тенденцій та художніх смаків.
- Підготувати майбутнього вчителя до роботи з дитячим хоровим колективом, навчити вільно і творчо спілкуватися з школярами різного шкільного віку за їх особливостями розвитку.

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
практичні			загальна кількість годин: 90; 30 – аудиторна робота		
самостійна робота			60 – самостійна робота.		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
2	014 Середня Освіта (Музичне мистецтво)	Магістр, перший рік навчання	вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літерату ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Тема 1. Дитяча хорова музика і її роль в музично-естетичному розвитку молодого покоління.	практичне	2, 22, 23	2	5	1 тиждень
Тема 2. Історичні аспекти розвитку дитячого хорового виконавства	самостійна робота	2, 22, 23	6	5	1 тиждень
Тема 3. Педагогічні та психологічні особливості роботи з шкільними хорами, принципи підбору репертуару.	практичне	3, 6, 7	6	5	2-4 тиждень
Тема 4. Педагогічні та психологічні особливості роботи з дітьми різного шкільного віку.	самостійна робота	3, 6, 7	14 завдання: зробити психолого-педагогічну характеристику учнів різного віку, ступінь їх музичного розвитку та зацікавлень.	5	3-4 тиждень
Тема 5. Ознайомлення з дитячою хоровою творчістю відомих вітчизняних та зарубіжних композиторів, композиторів	практичне	6, 8, 22, 23	6	5	5-7-ий тиждень

Прикарпаття.					
Тема 6. Дитяча хорова творчість відомих сучасних композиторів; виконавство та конкурси дитячих хорових колективів.	самостійна робота	6, 8, 22, 23	10	5	7 тиждень
Тема 7. Методика роботи з репертуарними збірниками, методичними посібниками, наочними матеріалами.	практичне	6, 7, 8, 22	2	5	8-ий тиждень
Тема 8. Формування вміння підбору репертуару згідно тематичних та календарних планів роботи.	самостійна робота	6, 7, 8, 22	6 Завдання: підбір репертуару згідно календарних тематичних планів школи для учнів різних вікових груп, аналіз наявних в бібліотеці репертуарних збірників, характеристика та аналіз хорових творів, система та пошук електронних адрес репертуару, вміння оприділити місце і роль вибраного твору в репертуарі. Практична робота над вивченням шкільного твору, виконання його з	5	8 тиждень

			використанням наочних матеріалів, ритмічних рухів, дитячих музичних інструментів.		
Тема 9. Методика формування вміння контакту керівника, вчителя музичного мистецтва з класом чи дитячим хоровим колективом.	практичне	6, 7, 8, 22, 23	2	5	9-ий тиждень
Тема 10. Методика вокально-хорової роботи з дитячими хоровими колективами різного шкільного віку, роботи над музичним розвитком дітей.	практичне	2, 6, 8, 11, 15, 18, 22, 23, 24, 26	6	5	10-12-ий тиждень
Тема 11. Характеристика вокальних даних дітей різного шкільного віку та особливості вокально-хорової роботи згідно	самостійна робота	2, 6, 8, 11, 15, 18, 22, 23, 24, 26	10	5	12 тиждень
Тема 12. Вдосконалення диригентської майстерності студента в процесі роботи над хоровим твором. Роль мануальної техніки диригування у творчому спілкуванні.	практичне	2, 6, 8, 11, 22, 23	2	5	13-ий тиждень
Тема 13. Виконавський аналіз та концертна інтерпретація виконання хорових творів дитячого репертуару. Підготовчий етап до концертного виступу.	практичне	6, 7, 8, 22, 23, 24	Вивчення літератури 4	5	14-ий тиждень
Тема 14. Підготовка до контрольної роботи та письмового аналізу твору шкільного репертуару. Контроль знань, контрольна робота.	самостійна робота	6, 7, 8, 22, 23, 24	14 завдання: підготувати та виконати хоровий твір під власний супровід, з урахуванням принципів художньо- педагогічного	5	14 тиждень

			та виконавського трактування. Підготувати презентацію на дитячий хоровий твір.		
залік				25	15 тиждень
Загальна система оцінювання курсу Залік	<p>Поточна система оцінювання потемах курсу:</p> <p>1 бал - неповна, малозмістовна, відсутня або неправильна відповідь на теоретичні питання курсу, відповіді на питання не висвітлюють зміст поставлених питань.</p> <p>2 бали – відповіді на теоретичні питання неповні, малозмістовні, не висвітлюють зміст поставлених питань.</p> <p>3 бали – знання програмного матеріалу відповідає вимогам; відповіді на питання неточні, не висвітлюють повною мірою зміст поставлених питань.</p> <p>4 бали - знання та вміння відповідає вимогам; недостатність музичної ерудиції, що проявляється у неточних відповідях на поставлені запитання.</p> <p>5 балів – знання теоретичного матеріалу відповідає вимогам; глибоко висвітлюють зміст поставлених питань.</p> <p>Залік – 25.</p>				
Вимоги до письмової роботи	<p>Письмовий аналіз творів та контрольна робота повинні бути ґрунтовним та відповідати встановленим критеріям, відповідати рівню виконавських навичок та вмінь студента, комплексу його професійних компетенцій.</p>				
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Програма заліку складається з виконання магістрантом двох творчих завдань, спрямованих на перевірку сформованості навичок педагогічного та виконавського аналізу хорових творів дитячого репертуару:</p> <p>1) теоретичне знання матеріалу по темах, написання контрольної роботи:</p> <p>Теоретичні питання по курсу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку дитячого хорового виховання. 2. Дитяче хорове виховання та його роль в національній традиції України. 3. Дитяче хорове виконавство на сучасному етапі. 4. Вікові характеристики дитячих голосів. Охорона голосу. 5. Психолого-педагогічна характеристика учнів різних вікових груп. 6. Особливості вокально-хорової роботи з учнями різних вікових груп. 7. Педагогічні умови розспівування дитячого хору. 8. Вокально – хорові вправи та їх вплив на розвиток голосу. 9. Принципи підбору репертуару для різних вікових груп. 10. Спілкування диригента з хором. 11. Організація концертно – виконавської діяльності хорів різних вікових груп. <p>2) вокально-хоровий аналіз твору дитячого репертуару, володіння методами вивчення твору з дитячим хором,</p>				

модельовання процесу вивчення через розповідь та ілюстрацію на музичному інструменті.

7. Політика курсу

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти-магістранти повинні оволодіти обсягом теоретичних знань та практичних навиків по предмету:

знати:

- методичні основи та послідовні етапи роботи з дитячим хором, класифікацію хорових колективів, проблеми вокально-хорової техніки (хоровий стрій, ансамбль, співацьке дихання, дикція, звукоутворення);
- вікові психолого-педагогічні особливості дитячих хорових колективів;
- засоби спілкування з дитячими хоровими колективами в залежності від їх вікових особливостей, теоретичні та науково-методичні засади в галузі дитячого хорового виконавства;
- здатності до системної апперцепції галузевого знання та вміння використовувати їх у практичній діяльності.

вміти:

- характеризувати особливості розвитку дитячого хорового виконавства на різних етапах його історичного розвитку;
- використовувати всі теоретичні знання в практичній діяльності з хоровими колективами;
- зацікавити учнів і розвивати в них любов до народної, класичної української та зарубіжної музики;
- організувати та працювати з дитячим хоровим колективом, правильно вибирати методичні напрямки роботи з дітьми; репертуар, концертно-виконавську діяльність;
- працювати над розвитком музичних здібностей учасників хору та учнів на уроках мистецтва.

Студент має відвідувати практичні заняття, старанно готуватися до них, активно працювати, відповідально відноситися до написання письмових робіт. Поведінка в аудиторії повинна відповідати правилам поведінки студентів у навчальному закладі. Теми пропущених занять (лікарняні) разом із практичними завданнями студент повинен виконати згідно терміну, відповідати відповідному кваліфікаційному рівню, дотримання вимог професійної етики.

8. Рекомендована література

Базова (Бібліотека Навчально-наукового інституту мистецтв)

1. Апраксина О. Методика музикального виховання. М.: Муз.изд., 1985. К-сть екз.:10
2. Болгарський А. Г., Сагайдак Г. М. Хоровий клас і практика роботи з хором. К., 1987. К-сть екз.:20
3. Ветлугіна Г. Музичний розвиток дитини. К.: Муз.Укр., 1978. К-сть екз.:2
4. Гадзюк Г. Г. З музично-педагогічного досвіду. Збірник статей. Харків, «Видавництво «Сага», 2008. 188 с.. К-сть екз.:1
5. Добровольская Н. Вокальные упражнения в хоре подростков. М., 1959. К-сть екз.:1
6. Доронюк В. Д. Зваричук Ж. Й. Шкільне хорознавство. Ів.-Франківськ, 2008. К-сть екз.:10
7. Доронюк В. Д. Серганюк Л. І. Серганюк Ю. М. Диригент шкільного хору. Ів. – Франківськ, 2009. К-сть екз.:3
8. Зваричук Ж. Й. Питання хоронавства. Ів.-Франківськ. Нова Зоря, 2018. 226с.
9. Кушка Я. Методика музичного виховання дітей. Вінниця.: нова книга, 2007,120 с. К-сть екз.:1
10. Леонтович М. Практичний курс навчання співу у середніх школах України. К.: 1989. К-сть екз.:3
11. Мархлевський А. Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі. К.: Музична Україна, 1996. 96с. К-сть екз.:4

12. Падалка Г. Учитель, музика, діти. К.:Муз.Укр., 1982. 144 с. К-сть екз.:8
13. Падалко Л. І. Виховання ансамблю в хорі: Посібник. К.: Мистецтво, 1996. 172с. К-сть екз.:2
14. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах . К.: Либідь, 2001. К-сть екз.:8
15. Попов В. Організаційні і методичні основи роботи дитячого хору. К., 1990. К-сть екз.:10
16. Орлова Н. О детском голосе. М.: Изд. Муз. 1972. К-сть екз.:1
17. Серганюк Л.І. Методика аналізу хорових творів. Івано-Франківськ, 2016.
кількість прим.: 10
18. Струве Г. Школьный хор. М.:Просвещение, 1981. К-сть екз.:2
19. Стулова Г. Хоровой класс : (Теория и практика вокальной работы в детском хоре). Учебное пособие . М.: Просвещение, 1988. 126 с. К-сть екз.:15
20. Стулова Г. П. Дидактические основы обучения пению. Учебное пособие. Москва.:1998. с.70. К-сть екз.:15
21. Огороднов Д. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе. К. Муз. Укр., 1989. К-сть екз.:10
22. Равнінов О. Методика хорового співу в школі. К.: Муз.Укр., 1971. 120с. К-сть екз.:10
23. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі. Т.: Навчальна книга – Богдан, 2001, 232с. К-сть екз.:1
24. Ростовський О.Я. Методика викладання музики в основній школі. Т.: Навчальна книга – Богдан, 2001, 254с. К-сть екз.:1
25. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання. Київ.:1997. К-сть екз.:1
26. Хлебникова Л.О. Методика хорового співу в початковій школі. Метод.посіб. Тернопіль: Навчальна книга- Богдан, 2006. К-сть екз.:1

Репертуарні збірники та нотні видання.

1. Леонтович М. «Хорові твори». / Упорядник Кузик В. В. «Музична Україна». Київ, 2005.
2. Колесса Ф. Шкільний співаник. Київ. Музична Україна,1993. 223с.(перевидання)
3. Кушка Я. С. Збірник пісень для школярів. Частина 2. Нотний додаток. Збірник пісень для школярів. Вінниця: Нова книга, 2007. 124с.
4. Лисенко М. Молодощі. Збірка танків та веснянок в хоровому розкладі. Київ. Муз.Україна, 1990. 143с.
5. Україно, мій ти краю.Збірник пісень А. Басової на вірші М. Підгірянки: Ів.-Франківськ.облвидав «Галичина», 1992. 56с.
6. Савчук В. Я. Пісенний світ школяра. Навчально-методичний посібник, Ч. I, Ч. II. Івано-Франківськ, 2006, 2007.
7. Оперні хори. Перекладення для дитячого хору. / Упорядник Є. Виноградова. В-во Муз.Україна, 1984. 62с.
8. Хрестоматія з практикуму шкільного репертуару. Загальне упорядкування Вовк М. В. Ів.-Франківськ, Ч. I, 2006.164с.; Ч.ІІ, 2008.165с.
9. Хрестоматія з хорового співу. Співає «Жайвір». Львів. Край, 2008.
10. Підручники з музичного мистецтва для загальноосвітньої школи Л. Кондратової, Л. Масол, Л. Аристової, 2018-2019 р.р.